

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SOBOTO, 30. VI. 1951

ŠTEV. 45 (414)

Svetovna kmetijska proizvodnja
kaže slabo

V Rimu je zasedal Svet FAO, to je organizacija združenih narodov za kmetijstvo in prehrano, in razpravljala o stanju prehrane ter kmetijske proizvodnje v svetu. Potek konference je pokazal, da to stanje nikakor ni razveseljivo in je pričakovati, da se bo v prihodnjih letih le še poslabšalo. Posebno usodno vpliva na stanje kmetijske proizvodnje večajoče se pomanjkanje delov. sil na kmetih, kar je v tesni zvezi s tekmovanjem posameznih držav pri oboroževanju. Temu se nikakor ne smemo čuditi, saj požirajo tovarne orožja v velikih državah vedno večje množice delavcev, ki v pretežni večini prihajajo s kmetov, kjer zaslužek pač ni tako dober kot v tovarni.

Tudi pri nas v Avstriji, čeprav še nimamo lastnih tovarn orožja, občutimo vedno bolj pomanjkanje delovnih sil v kmetijstvu in posledica tega je, da se kmetijska proizvodnja ne more večati, temveč znatno pada, kajti kmetje so v veliki meri prisiljeni, da edino s pomočju družinskih članov opravljajo vsa obširna dela v gospodarstvu. Veliko je na tem krivo dejstvo, da kmet ne more več zadostno plačevati tuje delovne sile, zato so vedno bolj redki primeri, da se kdo ponudi za hlapca. Mnogo bolj ga vabi delo v tovarni, v obrtniški delavnici ali v državni službi, ker ve, da bo tam delal dnevno le 8 ur in imel redno plačo.

Toda ne samo v Avstriji opažamo ta pojav, podobno ali še slabše je tudi v drugih državah. Poleg pomanjkanja delovne sile, ki znatno ovira zvišanje kmetijske proizvodnje, pa na njen razvoj mnogo vplivajo tudi vremenske nepravilnosti, kakor na primer suša ali poplave, prav tako pa tudi nevarnost koblic in drugih škodljivcev. Omenili bi samo vedno številnejše pojavljanje koloradskega hrošča, ki je v zadnjih letih kljub neštetim akcijam doseglo že nevaren obseg.

O vseh teh in podobnih vprašanjih so razpravljali na konferenci v Rimu in skušali najti pot do izboljšanja prehranbenega stanja v svetu. Ko so diskutirali o stanju kmetijstva in prehrane, so predstavniki Avstrije, Jugoslavije, Francije in nekaterih drugih držav poudarili, da se donos žetve kljub natančnim cenitvam ne da točno ugotoviti, ker se vsled spremembe vremenskih pogojev zelo menjava. Kot primer so navedli Jugoslavijo in Indijo, ki sta preteklo leto utrpeli vsled suše velikansko

škodo. Zato je jugoslovanski delegat predlagal, naj bi organizacija za kmetijstvo in prehrano ustanovila v ta namen poseben rezervni sklad, iz katerega bi lahko pomagala prizadetim državam.

Iz poročila generalnega direktorja organizacije za kmetijstvo in prehrano je razvidno, da tudi razdelitev zalog ni niti najmanj zadovoljiva. Sicer pričakujejo, da bo žetev letos in prihodnje leto dobra, da pa utegne priti po letu 1952 do nazadovanja kmetijske proizvodnje v svetu, ako se bo še naprej povečevala uporaba delovne sile, surovin in industrijskih izdelkov za potrebe oboroževanja.

Na zaključni seji je bila sprejeta resolucija o borbi proti vdoru koblic v vzhodni Aziji, ki bo, kakor vse kaže, dosegla letos največji obseg v zadnjih 100 letih. Svet je sklenil, da je treba poslati deželam, ki jim grozi nevarnost

vdora koblic, kemična sredstva, razpršilce in letala, s katerimi bi zatrli te škodljivce.

V sklepih, ki jih je izdal Svet FAO, je predvideno, da se bo v naslednjih letih znižala proizvodnja in zaloge kmetijskih pridelkov v kmetijskih deželah; zaradi tega se priporoča čim hitrejša povečanje proizvodnje kot nujna politika in gospodarska potreba.

V sklepih je nadalje predvideno, da bodo na splošni konferenci FAO, ki bo v mesecu novembru, znova proučili vlogo FAO v zvezi z vprašanjem sporazumov o blagu in ceni.

Na tem zasedanju Sveta FAO je bilo doseženo popolno soglasje delegatov o vprašanju borbe proti zastarelim oblikam zemljiške lastnine, o čemer bodo predložili obsežne referate in predloge na zasedanju FAO v letošnjem novembru. Sprejet je bil tudi sklep o dajanju pomoči nerazvitim državam.

Oborožitev Nemčije spet v ospredju

Sicer je bilo vprašanje postavitve nemških divizij že pogosto v ospredju splošnega zanimanja, toda nastopile so vedno nove težkoče za izvedbo takih načrtov. Na eni strani je uredništev oviralo stališče Francije, ki je odločno nasprotovala postavitvi nemških divizij, na drugi strani pa je tudi Zapadna Nemčija vztrajala na tem, da prispeva svoj delež k skupni obrambi le pod pogojem, če ji bo zagotovljena enakopravnost.

Ko pa se je skoraj brez vsakega uspeha razbila konferenca namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil, so očitno začeli premišljevat tudi v Parizu. Zadnja poročila iz francoske prestolnice namreč kažejo, da tudi Francozi ne nasprotujejo več v taki meri postavitvi nemške armade. Tudi iz poročil francoskih dopisnikov iz Bonna se da sklepati, da je v doglednem času računati s postavitvijo večjih zapadnonemških vojaških enot. V tem grejo nekateri časopisi celo tako daleč, da napovedujejo že do konca tega leta vpoklic kakih 250.000 nemških vojakov, ki pa jih baje nameravajo vpoklicati na načelu prostovoljnosti in pri tem izključiti vse tiste, ki so bili preveč navdušeni o Hitlerju in njegovem tisočletnem rajhu.

Uradno Francija sicer še ni preklicala svojega dosedanjega stališča, izgleda pa, da so ji glede tega vprašanja mnogo prigovarjali tudi ameriški funkcionarji, ki so si v Parizu dobesedno podajali vrata. Očitno so ob tej prilož-

nosti prepričali Francoze, da Nemčija za Francijo ne pomeni več nobene nevarnosti. Posebnega pomena pri tem vprašanju je gotovo tudi zmaga de Gaullesa in njegovih generalov pri zadnjih volitvah v parlament, ki bodo predvsem v vojaških vprašanjih skušali uveljaviti svoje načrte.

In tudi v ameriških krogih prevladuje mnenje, da bo v kratkem spet zaživela nemška armada. Ameriški visoki komisar v Nemčiji Mc Cloy je namreč izrazil upanje, da se bo tudi nemški narod pri obrambi Evrope pridružil ostalim svobodnim narodom Zapada. Ugotovil pa je, da bodo Nemčiji za njeno udeležbo pri skupni obrambi seveda morali zagotoviti dalekosežno neodvisnost in samostojnost.

Enako stališče zastopajo tudi zapadnonemški funkcionarji in je zvezni kancler Zapadne Nemčije dr. Adenauer, ko je govoril o potrebi kolektivne varnosti, izjavil, da bo Zapadna Nemčija morala sodelovati v obrambi Zapadne Evrope. Poudaril pa je, da bi Zapadna Nemčija lahko prispevala svoj delež k obrambi tega dela sveta samo takrat, če bo imela enake svobosčine in enake pravice kot ostale evropske države.

Po vsem tem izgleda, da so si v glavnem enotni vsi tisti, ki so doslej brezuspešno iskali sporazumno rešitev glede postavitve nemške vojske. Vprašanje ostane pa v tem, ali oborožena Nemčija res ne bo več pomenila nevarnosti za druge narode.

Kitajska zbira za korejske „prostovoljce“

New York. (Tanjug). V krogih Združenih narodov z zanimanjem spremljajo akcijo za zbiranje prostovoljnih prispevkov za kitajske „prostovoljce“ na Koreji, ki jo zdaj izvajajo v LR Kitajski. Po poročilih iz Hongkonga prirejajo po vsem Kitajskem množična zborovanja, na katerih razlagajo navzočim, da kitajski „prostovoljci“ na Koreji nimajo potrebnega orožja in da bodo lahko zmagali samo, če bodo dobili letala, tanke in težko oborožitev.

V OZN prevladuje mnenje, da zboljšanje oborožitve tako imenovanih kitajskih prostovoljcev ne bo mogoče doseči s prispevki kitajskega prebivalstva, ker prihaja orožje za Korejo iz Sovjetske zveze. Uspeh kitajske intervencije na Koreji je odvisen samo od dobav iz Sovjetske zveze, zato je kitajska akcija za zbiranje prispevkov pravzaprav protest zoper SZ, ki LR Kitajski še ni dala in tudi ne bo dala letal in težke oborožitve.

Kakor poroča UP, je imel pomočnik ameriškega ministra za zunanje zadeve Dean Rusk več posvetovanj z diplomati držav, katerih sile se bore na Koreji. Zastopniki vseh držav, ki sodelujejo v operacijah v sestavi sil Združenih narodov, so se sicer zedinili, sedaj pa je treba doseči soglasje v najvažnejši stvari — ustaviti sovražnosti, kar je predlagal sovjetski delegat Malik.

Zastopniki držav, katerih enote se bore na Koreji, menijo, da je mogoče ustaviti ogenj v bližini 38. vzporednika s pogojem, da se dobi poročilo, da bodo kitajske sile zapustile Korejo in ne bodo ponovile napada. Zastopnik neke države, ki se bori na Koreji, je izjavil, da pripravljajo ukrepe, ki bodo omogočili hitro skupno akcijo, brž ko bodo zvedeli za namene sovjetske vlade, da pa gledajo na Malikov predlog še vedno s precejšnjim nezaupanjem.

TOVARIŠKO RAZUMEVANJE IN PRIJATELJSKI ODNOSI SO UDAREC VSEM ŠOVINISTIČNIM POIZKUSOM NETENJA SOVRAŠTVA IN NESTRPNOSTI

Mladina odšla v
Heiligenblut

Celovec, 29. junija 1951. Danes je odpotovala v Heiligenblut prva skupina slovenske koroške mladine. Sporazumno z mladinskim sosvetom pri koroški deželni vladi je bilo določeno število mladincev in mladink, ki naj jih pošlje posamezna mladinska organizacija na delovno akcijo v po snežnih plazovih težko prizadeti Heiligenblut.

Šest naših mladincev, ki so danes odpotovali iz Celovca, bo do 9. julija skupno z ostalo mladino pomagalo odstranjevati strašna razdejavanja v prizadeti vasi. Skupno se bo udeležilo prve mladinske delovne akcije v Heiligenblutu 63 mladincev in mladink, med temi tudi zastopniki mladine iz Švice in Holandske, prijavilo pa se je pet mladincev tudi iz Jugoslavije. Zastopane so vse mladinske organizacije Koroške, skrb za prehrano in prenočišča ter druge stroške pa je prevzel koroški Rdeči križ.

Mladinske delovne skupine bodo v prvi vrsti pomagale pri odstranjevanju ruševin in podrhtih dreves ter sodelovale pri popravilu razdejanih cest. Poleg tega se bo mladina udeleževala na kulturnem in športnem področju in imajo v načrtu tudi izlet na Veliki Klek.

Kakor že omenjeno, ostane prva naša skupina do 9. julija v Heiligenblutu, druga skupina pa odpotuje 7. julija in se bo priključila ostali mladini.

Čeprav je ta mladinska akcija velikega pomena že z vidika pomoči, ki jo bo nudila prebivalstvu Heiligenbluta, moramo poudariti tudi drugo plat takega udejstvovanja mladine, ki ni nič manj pomembna kot prva. Ob skupnem delu bo mladina namreč imela najlepšo priliko, da se spozna med seboj, da naveže prijateljske vezi in tako prispeva svoj delež pri ustvarjanju prijateljskega sožitja med narodi, kar je še prav posebnega pomena za naše razmere na Koroškem. Skupno delo in skupno razvedrilo bo gotovo najboljša pot k tovariškemu razumevanju in prijateljskim odnosom, zato pa tudi udarec vsem šovinističnim poizkusom, da bi med mladino sejali sovražstvo in nestrpnost.

Nove članice UNESCO

Na svoji zadnji seji je verifikacijski odbor generalne konference UNESCO posvetil svoje delo predvsem potrditvi mandatov delegacij in sprejemu novih držav.

Prošnje za sprejem v članstvo UNESCO so predložile Zahodna Nemčija, Japonska, Vietnam, Laos in Kambodža. Ko so glasovali o sprejetju Vietnama, Laos in Kambodže, se je jugoslovanska delegacija vzdržala glasovanja. Vodja jugoslovanske delegacije Vladislav Ribnikar je poudaril, da ne more glasovati za sprejem Zahodne Nemčije in izrazil obžalovanje, da ta odločitev ne bo mogla zajeti celotnega nemškega naroda.

Ko je obravnaval priporočila OZN o polnodeljavnosti mandata Čangkajškove delegacije, je verifikacijski odbor priporočil plenumu, da spričo tega ne sprejme nikakršne nove odločitve vse dotlej, dokler Generalna skupščina OZN ne bo uredila tega vprašanja. Na ta način bo lahko Čangkajškova delegacija še nadalje prisostvovala delu generalne konference. Jugoslovanska delegacija je glasovala proti takšni odločitvi. Proti temu delu poročila verifikacijskega odbora sta glasovali poleg Jugoslavije še Indija in Birma, Indonezija in Afganistan pa sta se vzdržala glasovanja.

Havana. — Predsednik Prio Sacharas je izjavil, da bodo združene železnice v Havani, ki so v britanski lasti, še pred 15. septembrom podržavljene. To je povedal generalni sekretar kubanske delavske konfederacije senator Eusebio Muqal, ko je prišel z obiska pri predsedniku. Omenjena železniška družba ima v svoji lasti 2000 km proge po vsej deželi.

Doklade za državne uslužbence

Glavni odbor državnega zbora je v svoji seji v sredo odobril uredbe o enkratnem izplačilu zveznim uradnikom in pogodbenim namestnicem. Od izplačila popolne premostitvene podpore v višini 25 odstotkov in od izplačila predujema 5ih odstotkov so izvzeti uslužbenci, ki so vstopili v državno službo po 15. aprilu, in taki upokojeanci, ki sprejemajo iz privatnega službenega razmerja nad 500 šilingov mesečno.

Ta odredba zajema tudi učitelje in pogodbene uslužbence v državnih gozdnih podjetjih. Oni uslužbenci, ki so bili v službo sprejeti po 15. aprilu, dobijo samo sorazmerno izredno plačilo, ki odgovarja njihovi službeni dobi. Za ugotovitev izplačilnega zneska je merodajen prejemek v juniju 1951.

Finančni minister dr. Margaretha je izjavil, da iz tehničnih vzrokov ni mogoče izplačati premostitvenih zneskov hkrati tudi upokojenecem, ker bodo likvidacijski uradi preobremenjeni in se mora to izplačilo preložiti na poznejši čas. Aktivnim uslužbencem bodo premostitvene zneske izplačali v času od 30. junija do 7. julija.

Krvavi ples v Koreji - eno leto

Vojna v Koreji, ki je izbruhnila 25. junija preteklega leta, se je postopoma razvila v konflikt, katerega posledice se poznajo danes ne samo v Aziji, temveč po vsem svetu v mednarodnih odnosih, v gospodarstvu in tudi notranjepolitičnih vprašanjih nekaterih držav.

Korejski spopad se je razvil v pravo mednarodno vojno, kjer na eni strani sodelujejo Američani, Angleži, Francozi, Nizozemci, Grki, Turki, Avstralci, Novozelanci, Kanadčani, Siamci in Filipinci, na drugi strani pa nepregledne množice kitajskih „prostovoljcev“, tako da je težko reči, kaj imajo pri tej stvari sploh opraviti Korejci.

Vsak smisel so izgubila gesla o državljanski vojni med Korejci, kajti na tem daljnem področju Azije so se trčile koristi velesil in korejska vojna je na mah postala najbolj pereč svetovni problem. Nastalo je vprašanje, ali je kljub dogodkom v Koreji, s katerimi so tesno povezana tudi vprašanja in trenja glede Japonske, Formoze, Vietnama, Malaje in same Kitajske, mogoče preprečiti, da se spopad ne razširi še na druga področja, kar bi še bolj razmajalo že itak negotovo stavbo mednarod-

poveljstvo Ridgway in ko je Amerika spoznala, da mora upoštevati mnenje in težnje tudi drugih držav, ki se borijo pod zastavo OZN. Med temi ima najvažnejšo besedo Britanija. Vsa njena politika v Aziji mora ubirati srednjo pot, posebno, ker gre pri tem za zavarovanje njenih gospodarskih interesov. Veliki Britaniji tudi ni do tega, da bi preveč zaposlila svoje sile na Daljnem vzhodu in zato neprestano opozarja na kritične točke v drugih delih sveta, predvsem na Srednji vzhod in Evropo.

Kar se tiče azijskih problemov in zlasti Koreje je prišlo posebno do izraza tudi stališče nove azijske republike Indije. Od vsega začetka si je Indija prizadevala pomiriti obe strani in bi rada postala posrednik med Vzhod-

dom in Zahodom. Njeni naporji pa dozdaj niso rodili nobenega uspeha.

Dosledno stališče Jugoslavije pred OZN pa je potrdil sam razvoj dogodkov. Jugoslavija je od vsega začetka poudarjala nevarnost korejskega spopada za svetovni mir, predlagala je način, kako bi se lahko dosegla pomiritev in navedla možnosti, da doseže korejski narod svojo pravo svobodo in neodvisnost. Ko so pretekli v Koreji potoki krvi, ko je vojna zahtevala skoraj 2 milijona človeških žrtev, predvsem Korejcev pa tudi drugih, in je bilo uničenih toliko dobrin, danes tudi pri velesilah dozoreva vprašanje, ali ne bi bilo pametno prenehati s krvavim plesom v Koreji in doseči pomiritev ob 38. vzporedniku.

Jugoslovanski izseljenci na Holandskem

Na Holandskem živi, kakor znano, več tisočev jugoslovanskih izseljencev, ki so se tja izselili deloma že pred prvo svetovno vojno, največ pa v letih 1925 do 1930. Ti izseljenci so tudi v tujini tesno povezani s svojo staro domovino, kar dokazuje tudi dejstvo, da so pred kratkim ustanovili v Heelerhoide v pokrajini Limbrug, kjer je močna slovenska kolonija okoli 850 ljudi, novo izseljeniško društvo z imenom „Jugoslovansko društvo „Edinost“ v Holandiji“.

Namen tega društva je, da zbira vse v Holandiji živeče Jugoslovane ne glede na versko prepričanje. Društvo ima v svojem programu gojenje ljubezni do domovine in materinega jezika. V ta namen ima svoje pevski zbor, prirejalo bo razna predavanja, prireditve itd. Za naloge so si tudi zadali, da bodo gojili in razvijali prijateljstvo med holandskim narodom in narodi Jugoslavije.

Življenje jugoslovanskih izseljencev na Holandskem, od katerih je skoraj 98 odstotkov Slovencev, ni lahko. Največ jih je zaposlenih v rudnikih in le manjše število v tovarnah in pri drugih delih. Kljub težkemu delu pa gojijo veliko zanimanje za življenje v Jugoslaviji in so svojo staro domovino po dolgih letih spet obiskali. Pripovedovali so o svojem živ-

ljenju na Holandskem, o rudnikih, kjer je delo zelo težavno, nezdravo in nevarno. Na Holandskem so najbolj mokri rovi v vsej Evropi, poleg tega so sloji premoga tako nizki, da morajo največkrat kopati leže. Delo v takih pogojih pa rudarje hitro izčrpa in postanejo mnogo prej za delo nezmožni kot drugod. Na splošno so jugoslovanski izseljenci znani kot dobri delavci in se s holandskimi delavci dobro razumejo. Slovenci so tudi znani kot strokovnjaki ter so si s svojim solidnim delom pridobili ugled med domačimi.

Ko je izbruhnil informbirojski spor, tudi Jugoslovonom na Holandskem ni bilo prizanešeno. Z vseh strani so jih skušali prepričati o nepravilni poti sedanjega vodstva Jugoslavije in vzbuditi v njih sovraštvo do njihove domovine. Hkrati pa je prav ta spor le še povečal zanimanje jugoslovanskih izseljencev in mnogih naprednih Holandčanov za novo Jugoslavijo. Resnica o Jugoslaviji je prišla tudi na Holandsko in je informbirojska propaganda v glavnem naletela le na gluha ušesa jugoslovanskih izseljencev. Cim so zvedeli, kakšno je ozadje informbirojskega napada na Jugoslavijo, so ostali zvesti domovini.

Tako sovražniki nove Jugoslavije niso uspeli, da bi med izseljenci zamorili ljubezen do zemlje, kjer so bili rojeni.

Inozemci na progi Banja Luka—Doboj

V juliju in avgustu bo delala na novi jugoslovanski mladinski progi Banja Luka—Doboj nad 600 mladincev in mladink iz raznih evropskih držav, iz Združenih držav Amerike, Azije in Afrike. Iz Francije je napovedanih 150, iz skandinavskih držav 140, iz Velike Britanije 90, iz Belgije 40, iz Švice, Italije in Zahodne Nemčije po 25, iz ZDA in Nizozemske po 20, iz Avstrije 15, iz Kambodže in Vietnama pa po 10. Na tretjo mladinsko proggo bo prišla tudi mladinska skupina iz Alžira, dalje skupina naprednih španskih mladincev-emigrantov iz Francije ter 20 študentov in delavcev iz raznih držav, ki jih bo poslala Mednarodna mladinska organizacija „Internacionalni delovni timi“.

Prve inozemske brigade in delovne skupine so prišle že drugo polovico junija, in sicer iz Velike Britanije, nekoliko pozneje pa iz Norveške. Tako bo julija delala na progi okrog 300 inozemskih mladincev in mladink.

Vsaka inozemska brigada bo delala na progi povprečno 15 do 20 dni, nato bo šla na večdnevno turnejo po državi. Prijateljska čustva in želja inozemske mladine po sodelovanju z mladino Jugoslavije so tudi tokrat prišla do polnega izraza. Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije in Nacionalna zveza študentov sta prejela več prijav za udeležbo na letošnji delovni akciji v Jugoslaviji, zaradi tehničnih težav pa niso mogli ugoditi vsem prijavitelcem.

Med bivanjem na delovni akciji bo imela inozemska mladina vse pogoje za raznovrstno kulturno, zabavno in športno življenje, zagotovljeno pa je tudi, da bodo mnoge brigade dobivale časopise in publikacije v svojem jeziku.

Letovanje tuje mladine

V juliju in avgustu bo letovalo v Jugoslaviji več mladinskih študentskih skupin iz tujine. Približno 60 študentov politično ekonomskih in kmetijskih ved iz ZDA bo napravilo znanstveno turnejo po Sloveniji in Vojvodini. Skupina 30 francoskih študentov bo obiskala

Srbijo, Kosmet in Makedonijo, kjer bo proučevala srednjeveške freske in druge zgodovinske, kulturne in arhitektonske zanimivosti. Dve skupini študentov iz skandinavskih držav in 25 angleških študentov bo obiskalo skoraj vse kraje države. Delj časa bodo ostali na Jadranu. Na Rabu bodo letovale tri skupine študentov iz Velike Britanije in v Dubrovniku skupina Skandinavcev. V letoviščih in počitniških domovih študentov zagrebškega vseučilišča bo prebilo svoj letni oddih približno 200 francoskih mladincev, ki so sodelovali pri graditvi proge Šamac—Sarajevo in Studentskega naselja v Zagrebu. Drugi dve skupini francoskih študentov bosta napravili izlet po vsej jadranski obali.

Bo prišlo do volitev v Grčiji?

V Atenah se na eni strani že dolgo borijo, da bi dosegli nove splošne volitve, na drugi strani pa si vladni krogi na vse načine prizadevajo, preprečiti izvedbo novih volitev. Med tistimi, ki skušajo doseči volitve, je tudi znani general Plastiras, ki je šele pred dnevi spet odločno zahteval, najse izvedejo volitve najkasneje do 16. septembra tega leta.

Tišk poudarja, da zahteva Plastiras proporcionalni volilni sistem in da bi v večinski volilni sistem privolil samo v primeru, če bi volivci lahko glasovali za posamezne stranke morebitnih volilnih koalicij. Plastiras je prav tako poudaril, da se svoji zahtevi ne bi odpovedal niti v primeru, če bi bila sestavljena nova vlada pod njegovim predstvom spričo tega, da je Plastirasova izjava razčistila politični položaj v Grčiji in napovedala propad vseh poskusov, da bi preprečili volitve. Poluradni vladni list „Atinaki“ pa piše, da se v Atenah nadaljujejo razgovori, katerih smoter je preprečiti razpis splošnih volitev.

Pariz. — Indijski industrialec M. B. Patnaik je ustanovil letno nagrado v znesku 1000 šterlingov za najboljše poljudnoznanstveno delo. Nagrado bo podeljeval UNESCO.

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Pierre de Gaulle, brat generala De Gaulla, je bil že peto leto zaporedoma izvoljen za predsednika pariškega občinskega sveta.

Ventimiglia. — Sodišče v Ventimigli je izreklo sodbo proti 600 osebam, ki so tajno prešle leta 1948 italijansko-francosko mejo. V glavnem znaša kaznen 2 meseca zapora in 10.066 globe na posameznika.

London. — Avstralski radio javlja, da so na Novi Zelandiji čutili potresne sunke.

New York. — Newyorškega guvernerja Deweya je povabila Avstrija na obisk.

Berlin. — Promet med Berlinom in Zahodno Nemčijo je sedaj popolnoma normalen.

Oslo. — Reuter poroča, da je generalni sekretar OZN Trygve Lie prekinil svoj dopust na Norveškem in odpotoval čez London v New York. Pred odhodom v Londonu je Trygve Lie izjavil, da se bo morala Generalna skupščina sestati, da bo proučila položaj, ki je nastal s predlogom sovjetskega delegata Malika.

Neapelj. — Admiral Carney, ki je bil pred kratkim imenovan za poveljnika na južnem odseku območja Atlantskega pakta v Evropi, je prispel v Neapelj, da bi tam organiziral svoj stalni štab. Z njim je prišlo večje število štabnih oficirjev pomorskega poveljstva, ki je imelo svoj sedež v Londonu.

Cherbourg. — Na poti iz norveških pristanišč so se zasidrale v cherbourškem pristanišču 45.000-tonska vojna ladja „Missouri“ z 1050 možmi posadke na krovu, dva rušilca in dve transportni ladji.

Essen. — Zahodnonemški sindikati zahtevajo takojšnje podržavljenje zahodnonemške industrije premoga, jekla in železa.

Kalkuta. — Indijske reke so poplavile približno 12.000 kvadratnih metrov naseljenega in obdelanega zemljišča. Približno 20.000 prebivalcev gornjega in severovzhodnega Asama je izgubilo domove, ker so poplave porušile njihove hiše ter uničile setev in živino.

Hanoi. — Šef francoskega poveljstva v Indokini general De Lattre de Tassigny je izjavil, da so vietnamski uporniki izgubili med boji v severni Indokini v zadnjih štirih tednih več kot 10.000 mož.

Ankara. — Muslimanska sekta „Indžani“ je organizirala demonstracije v Ankari z zahtevami, naj se ukine „Ataturkov režim“. Demonstranti so razbili več kipov Kemala Ataturka ter delili letake, v katerih so pozivali prebivalstvo, naj se pridruži njihovi akciji.

Pariz. — Pogrešajo letalo panameriške letalske črte s približno 40 potniki. Letalo je izginilo na poletu iz Accre ob Zlati obali proti Dakaru.

New Delhi. — Sovjetska zveza in Indija sta podpisali trgovinsko pogodbo, po kateri bo Sovjetska zveza dobavila Indiji 100.000 ton žita, v zameno pa bo dobila „indijsko blago po prostih cenah“.

Ameriška pomoč Egiptu

Združene države Amerike so v okviru Trumanovega načrta o pomoči zaostalim državam predvidele tako pomoč tudi Egiptu in je zdaj egiptovski parlament z veliko večino sklenil, da je Egipt pripravljen sprejeti tehnično pomoč od Amerike. Zanimivo je pri tem dejstvo, da je zunanji minister Egipta Salih el Din prav v zvezi z ameriško pomočjo obdobil Veliko Britanijo, da je ona kriva sedanjega obubožanja Egipta. Vsiljuje se mnenje, da je tak moralni udarec Veliki Britaniji del plačila Egipta za pomoč od Amerike.

S prostovoljnim delom bodo zgradili sindikalni dom

V tovarni „Impol“ v Slovenski Bistrici gradijo s prostovoljnimi delom sindikalni dom, v katerem bodo imeli sindikalne, pisarniške in društvene prostore ter dvorano s 300 sedeži. V novem domu bo imel svoje prostore tudi tovarniški center predvojske vzgoje, ki je med najboljšimi in je v počastitev Dneva Ljudske vstaje 22. julija napovedal vsem centrom v okraju tekmovanje.

Za čim boljše vodenje tovarne se člani delavskega sveta izpopolnjujejo v gospodarskem tečaju, ki ga trenutno obiskuje 30 ljudi, nameščenci pa se prijavljajo v trimesečnem tečaju za državni izpit. V šestmesečnem tečaju vzgajajo tudi mlade strokovnjake za novo valjarno bakra pri Užiciu. Lansko leto je bilo na tem tečaju usposobljenih 30 strokovnjakov, letos pa jih bo 15.

Zveza slovenskih izseljencev sporoča

da bo naš sotrpin g. Janez Dragašnik prejel sv. mašniško posvečenje dne 8. julija v Krki, svojo prvo sv. mašo pa bo daroval dne 22. julija na Kostanjah.

Pozivamo vse izseljence, da se, v kolikor se še niso, oddolžijo sotrpinu za njegovo plodnosno delovanje v izseljeništvu z majhnimi prispevki, ki jih sprejemajo vse naše hranilnice in posojilnice, kakor tudi Zveza slovenskih zadrug v Celoveu, poštni čekovni račun št. 141.528 (pod oznako „novomašnik Dragašnik“).

Odbor

nih odnosov in svetovnega miru, ali pa pomeni način, s katerim „rešuje“ korejsko vprašanje, morda le dolgotrajen uvod v bodoči „obračun“ med velesilami, ki naj z orožjem rešuje probleme sedanjih mednarodnih nasprotij.

V enem letu vojne so se izkristalizirala različna stališča, ki so sicer večkrat menjavala, kakor se je pač večkrat menjal položaj na fronti, ki pa vendar označuje težnje tega ali drugega partnerja.

Sovjetska zveza se neposredno ni udeležila vojne, čeprav ni nobena skrivnost, da so njeni interesi v Koreji prav toliko otipljivi kot na primer ZDA. Tudi je vsem znano, da je tako Severnokorejce kakor tudi Kitajce zalagala z orožjem in da so imele njene misije, politične in vojaške, ves čas tehtno, če že ne odločilno besedo pri vsem, kar se je dogajalo na tem področju Daljnega vzhoda. Tudi v Varnostnem svetu so sovjeti pokazali, da poskušajo izkoristiti Korejo za svoje daljnovezne načrte, ki jih imajo v Aziji.

Vloga Kitajske ni lahka. Še danes ni jasno, ali je kitajsko intervencijo lani decembra narekovala lastna pobuda, ali pa so Kitajci postali žrtev „prijateljskih“ obljub, kajti tožba, da jim Rusi niso poslali obljubljenega orožja, je postala žalosten odmev njihovih strahotnih izgub v zadnjih mesecih. Ne glede na to, da iz Moskve že prihajajo glasovi o možnem premirju, so v Pekingu še vedno zaviti v molk. ZDA so od začetka korejske vojne pokazale, da jim ni vseeno, kakšno je stanje v Koreji. Njihova hitra intervencija je marsikoga presenetila. Vzdušje se je precej ublažilo, ko je za bojevitim generalom Mc Arthurjem prevzel

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Predvajanje jugoslovanskega umetniškega filma

„SOFKA“

in drugih kulturnih filmov
v **Železni Kapli**

dne 1. julija 1951, ob 11. uri v kino-dvorani
v **Pfliberku**

dne 2. julija 1951, ob 20. uri v kino-dvorani;
v **Borovljah**

dne 3. julija 1951, ob 20. uri v kino-dvorani;
v **Št. Jakobu v R.**

dne 4. julija 1951, ob 20. uri v kino-dvorani

K številni udeležbi prirčno vabi

Slovenska prosvetna zveza

Dr. Vital Manohini

Nekaj o vremenu in oblakih

Vodni hlapi potrebujejo za svoj obstoj veliko množino toplotne energije, in sicer energije, ki je spremenila vodo v hlapce. Ta množina toplote je tolikšna, da bi lahko ogrela za 1° C 600 krat več vode, kot je je izhlapelo. Za utekočinjenje vodnih hlapov pa je potrebno to energijo zopet odvzeti. Iz tega sledi, da je za nastanek oblakov, oziroma megle potreben nek hladilni proces. Za megle pri tleh pridejo pri tem v poštev jasne in mirne noči, ko zgubi zemeljsko površje svojo toploto z izžarjevanjem. Toda oblaki se v času svojega nastanka bistveno ločijo od megle, ker najraje nastajajo, ko je temperatura najvišja. Iz tega sledi, da je ohladitveni proces v oblakih drugačen kot pri nastanku talne megle.

Glavni in najmočnejši vir ohladitve zraka je navezan na vzpon zračnih mas. Pri vzponu pride namreč zrak v višje lege, kjer je pritisk okoliškega zraka mnogo nižji. Zaradi tega se morajo vzpenjajoče se mase širiti. Pri širjenju opravijo zračne mase mehanično delo, ker širjenje pomeni odiranje okoliškega zraka, oziroma premagovanje upora njegovega pritiska. To delo opravi vzponski zračni tok na račun svoje lastne toplote, ki se zaradi tega shladi. Ohladitev znaša pri tem 1° na 102 m vzpona. Tako se zrak, če se dvigne 1 km visoko, shladi približno za 10° C.

Razumljivo je, da se pri vzponih hitro pojavi megla oziroma oblaki, pri čemer toplota, ki se jemlje vodnim hlapom, zadržuje nadaljnjo ohladitev zraka, tako da se zrak pri nadaljnjem vzponu hladi le za 0,5° C na 100 m vzpona. To igra veliko vlogo pri razvoju oblakov in padavin, kajti najpogostejši vzrok vzpona je neenakomerna segretost zračnih mas. Toplejši zrak se pri tem kot lažji vzpenja v hladnejši okolici.

Toda ohladitev, ki je združena z vzponom, bi kmalu izenačila temperaturo vzpenjajoče se zračne okolice, ker v okolici pojema temperatura z višino le za 5 do 6° C na 1 km. Tako n. pr., ako ima okolica pri tleh 20° C, v višini 1 km 14°, v višini 2 km 8°, v višini 3 km 2° itd., potem zračna masa, ki ima pri tleh temperaturo 30° C (torej je za 10° toplejša kot okoliški zrak), ne bo pri vzponu dosegla niti 3 km višine, kajti v tej višini bi že bila hladnejša od okoliškega zraka (okoliški zrak ima plus 2°, vponski tok pa 0° C). Če pa ima vzponski tok dovolj vodnih hlapov, ki se na primer prično zgoščevati že pri temperaturi 10° C (t. j. v višini 2 km), potem bo vzpon trajal, dokler se ne izloči vsa vlaga iz zraka (v višini 3 km bo temperatura vzponskega toka 5° C, torej za 3° višja od okolice, višini 4 km 0° C, t. j. že za 4° C višja itd.). Tako se razvijajo najprej takozvani kopasti oblaki, ki nato preidejo v nevihte in izločajo plohe.

Toda za nastanek padavin še ne zadostuje ohladitev, ker je posledica ohladitve le razvoj oblaka, oziroma megle, ki sestoji iz tako finih kapljic, da ne morejo padati. Še tako močna ohladitev ne more povzročiti naraščanja velikosti kapljic, marveč le nastanek novih prav tako finih kapljic, ker fine kapljice lažje na novo nastanejo, kot bi pridobile na velikosti.

Neposredni vzrok padavin je poledenitev posameznih kapljic v oblaku, ker ledeni delci potrebujejo za svoj razvoj in obstoj mnogo manj vodnih hlapov, kot kapljice iste velikosti. Ledeni delci zaradi omenjene lastnosti ledu lažje rastejo v velikosti, kot bi se na novo ustvarjale fine kapljice. S tem torej nadaljnja ohladitev sproži hitro rast poledenih kapljic, ki tako prihajajo bodisi v snežinke, bodisi v zrna toče, bodisi v vodne kapljice z ledenim jedrom (kar je odvisno od množine vodnih hlapov in jakosti vzpona: najmočnejše vzpone povzročajo razvoj toče).

Fine, ne poledenele, kapljice se pri tem zaradi stika z večjimi kapljicami (ki so nastale na ledenih jedrih) ali s snežinkami oziroma zrna toče združujejo v skupne delce (koagulirajo) in tako večajo osnovni delec. Združujejo se tudi večji osnovni delci, medtem ko se same fine kapljice ne združijo, ker se premajhne kapljice odbijajo kot elastične kroglice (za združevanje je potrebna že precej velika dimenzija). Poledenitev oblaka je potemtakem predznak skorajšnjega pojava padavin (v teku 20 minut po poledenitvi). Znaki poledenitve so v prvi vrsti izguba jasnih obrisov vrha oblaka; mesto ostre meje med modrim nebom in snežno belim oblakom nastane nejasno prehodno področje z

medlim sijajem. Pozneje pa se širi poledeneli vrh v obliki nakovala in ima značilno vlaknasto strukturo.

Oblaki kopastih oblik se razvijajo tudi tedaj, ako se bliža dotičnim predelom hladni zrak (hladna fronta). V tem primeru hladni zrak kot težji izpodriva toplejšega in ga tako neenakomerno dviga v višine; zaradi česar nastajajo vzponske struje. Nevihte se razvijajo samo iz kopastih oblakov, in sicer le tedaj, če je dovolj vodnih hlapov v zraku in če je vzpon dovolj nagel. Poznamo pa tudi počasne toda razsežne vzpone zračnih mas, ki na primer nastajajo kadar prodira toplejši zrak z večjo brzino, kot se umika hladnejši (takozvana aktivna topla fronta). Topel zrak se pri tem kot lažji dviga nad hladnejšega in se tako hladi. Oblaki so pri tem vodoravno razviti. Poledeneli deli oblakov se premikajo

hitreje, ker so v višjih legah vetrovi močnejši in se zaradi tega pred tovrstnim dežjem pojavljajo najprej samo ledeni, takozvani perjasti oblaki (Cirri).

Padavine tople fronte se razlikujejo od padavin hladne fronte po tem, da so enakomerne toda razsežne in trajne. Deževne zone toplih front dosežejo 400 km širine ter več tisoč kilometrov dolžine, medtem ko deževno področje hladne fronte le redkokdaj prekorači 150 km širine. Pač pa so padavine hladne fronte močnejše. Tudi pred hladno fronto se zaradi večje brzine višinskih vetrov najprej pojavljajo samo ledeni oblaki, ki so se ustvarili na vrhovih nevihtnih oblakov, ki jih še ne vidimo. Pred nevihto se pogostokrat pojavljajo navpično razvite ovčice, ki so neenakomerno (kaotično) razmetane v različnih višinah.

Kakšen je koloradski hrošč in kako živi

Kjer koli se koloradski hrošč, krompirjevec, pojavi in še daleč naokrog povzroča upravičeno zaskrbljenost predvsem pri kmetih, pa tudi pri vrtnarjih, ker napravi ta hrošč ogromno škodo povsod, kjer se pojavi in razplodi. Še pred nekaj desetletji, ko še niso poznali dovolj učinkovitih sredstev, za njegovo zatiranje, so morali v krajih, kjer se je razplodil, opustiti sploh gojitev krompirja. Koloradski hrošč in njegove ličinke ne napadajo samo krompirja, temveč uničuje tudi druge krompirju sorodne rastline. Tudi na Koroškem so pri iskanju krompirjevca našli hrošče in ličinke, zaradi tega je pozornost nujna. No, in kakšen je koloradski hrošč in kako živi:

Koloradski hrošč je po zunanosti podoben pikapolončici, ima pa pokrivke ali prednja krila drugačne barve. Na svetlo rumeni podlagi nosi vsaka pokrivka krompirjevca po 5, skupaj torej 10 črnih vzdolžnih črt. Pikapolončica pa nosi na pokrivkah le pike. Hrošček je dolg približno 10 mm in širok 7 mm. Spodnja krila, s katerimi hrošči tudi letijo so živorožnatordeče barve.

Spomladi zlezejo hrošči ob toplem vremenu iz zemlje, kjer so prespali zimo 20 do 30 cm globoko in si poiščejo rastline krompirja. Vsaka samica odleže povprečno 700 oranžnato

rdečih jajčec na male kupčke na spodnjo stran listov. Iz teh jajčec izlezejo v 5 do 15 dneh drobne ličinke, ki so spocetka rdeče, odrasle pa svetlo rumene barve. Te dosežejo do 12 mm dolžine in imajo debel, nazgor vzbočen zadek, ki se proti koncu zoži.

Ličinke so še bolj požrešne kot hrošči, in ko odrastejo — junija meseca — zlezejo nekoliko cm globoko v zemljo in se tam zabubijo. Bube so zamaznordeče barve in približno 10 cm dolge. Po približno 7 dneh izleze iz bube popolnoma preobraženi hrošč, ki ostane v zemlji še teden dni. Potem pride na svetlo, kjer si poišče krompirjevih ali drugih rastlin. Mladi hrošči začnejo tedaj svoj razvoj življenja, kakor njihovi starši spomladi, ko so zlezli iz zemlje. Jeseni enkrat, kar je odvisno tudi od vremena, zlezejo hrošči v zemljo, kjer prespijo eno, včasih tudi dve zimi.

Velika nevarnost tega hrošča tiči v njegovem naglem in ogromnem razmnoževanju. Na Francoskem so izračunali, da lahko doseže potomstvo ene same samice v poldrugem letu ogromno število 8 milijard, ki rabi za svojo prehrano 1500 ha krompirjevih nasadov. V Južni Franciji ima krompirjevec navadno dve generaciji letno in bo najbrže tako tudi pri nas, dočim ima v severni Evropi le eno generacijo.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno ob 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 23.25 uri.

Nedelja, 1. julija:

Program I.: 7.15 do 7.45 Pester glasbeni spored — 8.10 Kmečka oddaja — 11.15 Lepa melodija — 11.50 Zabavni orkester — 16.00 Koncert za vse — 20.20 Potovanje na Mars — 22.15 Šport v nedeljo.

Program II.: 10.00 Glasba v nedeljo dopoldne — 11.00 Iz kmečke kronike: gozd in les — 18.40 Friedl Althaler s svojimi solisti.

Ponedeljek, 2. julija:

Program I.: 14.30 do 15.00 Poročila. Iz svetovne literature — 16.30 Otroci se učijo spoznavati živali — 17.10 Popoldanski koncert — 19.40 Poročila o športu — 20.15 Zelnje, ki jih radi izpolnimo.

Program II.: 20.15 To in ono — za vsakega nekaj!

Torek, 3. julija:

Program I.: 14.30 do 15.00 Poročila. Zdravnik. Sodobna vprašanja — 18.30 do 18.55 Jezikovni poverki iz Koroške (narodopisno predavanje) — 18.30 Sodobni skladatelji — 18.55 Poročila o športu — 19.00 Pogled v svet — 20.15 Ali še verujete v pravljice — 21.00 Zabavni orkester — 21.30 „Misli zraven!“ tekma med Crazom in Celovcem — 22.25 Trio Friedl Althaler.

Sreda, 4. julija:

Program I.: 14.30 do 15.00 Poročila. Za ženo. Za gospodarja — 16.30 Koncertna ura — 18.00 Casovna kritika brez propagande — 19.30 Glasbeni mozaik

Četrtek, 5. julija:

Program I.: 14.30 do 15.00 Poročila. Za mladi — 16.30 Otroci igrajo za otroke — 18.00 Kmečka oddaja — 18.30 Koncertna ura.

RADIO SLOVENIJA

Sobota, 30. junija:

5.25 Veder jutranji spored — 6.15 Jutranji koncert — 13.00 Za vsakogar nekaj! — 14.00 Zabaval vas bo Veseli kvintet — 14.30 Športno predava-

KINO PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

v petek, 29. junija do ponedeljka, 2. julija: „Rauschgiftbrigade“
v torek, 3. do četrta, 5. julija: „Ich war eine männliche Kriegsbraut“

Peterhof

v petek, 29. junija do ponedeljka, 2. julija: „Nordwest-Fährte“ (barvani film)
v torek, 3. do četrta, 5. julija: „Deizeln Stühle“

Stadttheater

v petek, 29. junija do ponedeljka, 2. julija: „Aus Liebe schuldig“
v torek, 3. do četrta, 5. julija: „Meine Frau betrügt mich“

VRBA

v ponedeljek, 2. in v torek, 3. julija: „Wenn Männer schwindeln“
v sredo, 4. in v četrtek, 5. julija: „Das Schiff der Verdammten“

Kazni za preveč posekanega lesa

Okrajna glavarstva so poslala na občine okoliščino iz katere je razvidno, da bodo vsakogar, ki bi posekal več lesa kot je dovoljeno od gozdar. oblasti, strogo kaznovali. Kaznovali ne bodo samo posestnika gozda, temveč tudi odjemalca in bodo zasegli presežek posekanega lesa.

Tržno poročilo

Tržno poročilo

Krompir (novi) kg šil. 2.—; pesa kg šil. 3.— do 5.—; koleraba kg šil. 2.— do 3.—; karfiola kg šil. 2.— do 3.50; ohrovit kg šil. 2.— do 3.—; zelje kg šil. 3.— do 4.—; kumarce kg šil. 4.—; grah v stročju kg šil. 1.80 do 3.—; fižol v stročju kg šil. 5.— do 6.—; solata kg šil. 2.— do 3.—; špinača kg šil. 3.—; čebula (mlada) kg šil. 2.50; čebula kg šil. 3.60 do 4.—; česen kg šil. 12.—; korenje, petersil, zelena šopek šil. 0.50; namizna redkavica šopek šil. 0.60; jajce kom. šil. 0.80 do 0.95; skuta kg šil. 7.—; prekajeno meso kg šil. 24.— do 34.—; ajdova moka kg šil. 3.50; koruzna moka kg šil. 2.50 fižol kg šil. 4.—; med (ajdov kg šil. 22.—; med (gozdni) kg šil. 27.—; jagode (vrtno in gozdno) kg šil. 7.— do 10.—; borovnice kg šil. 4.—; češnje kg šil. 6.— do 8.—; ribez kg šil. 3.— do 4.—.

Vse za šport

športna hiša „DAVOS“

K. Kuntschitz

Celovec, Klagenfurt, Bahnhofstrasse 26
Tel. 22 49

Potniško letalo, ki vozi 720 km na uro

Neki britanski letalec je preletel s potniškim letalom razdaljo 3920 kilometrov — med Londonom in Kairo — v manj kot 5 in pol urah. Pilot je vodil najnovejšo britansko potniško letalo „Komet“, ki je danes najhitrejša potniško letalo na raketni pogon na svetu. Letalo, v katerem je bilo 23 potnikov, je za celo uro pred napovedanim časom pristalo na Farukovem letališču v Kairu, s krili pokritimi z ledom, 5 ur in 22 minut po odhodu iz Londona.

Letalo je letelo s povprečno brzino 720 kilometrov na uro. Med poletom je pristalo v Rimu, kamor je prispelo iz Londona v 2 urah in 13 minutah. Za to pot, ki je dolga 1490 kilometrov, potrebujejo navadna potniška letala približno dvakrat več časa.

NAZNANILO BRALCEM

Z današnje številko smo končali roman Fr. Ks. Meška „Na Poljani“, ki je ljubiteljem lepe knjige zelo ugajal.

S prihodnjo številko pa bomo začeli prinašati povest

Dekla Ančka

od priznanega in priljubljenega slovenskega pripovednika F. S. Finžgarja, ki je podaril slovenskemu ljudstvu dragocena dela leposlovne umetnosti.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.